

РЕШЕНИЕ

*****96

гр. София, 30.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Стилияна Григорова

при участието на секретаря Мария Т. Методиева
като разгледа докладваното от Стилияна Григорова Гражданско дело № 20211100109646 по описа за 2021 година

Производството е образувано по искова молба от „А.Б.Б.“ АД срещу В. В. за признаване за установено, че дължи сумата от 81 206.54 евро главница по договор за кредит „Жилище“ от 27.07.2006 г. и две допълнителни споразумения към него, ведно със законната лихва от 25.11.2016 г. до окончателното ѝ изплащане, договорна лихва за периода 25.06.2015 г. – 24.11.2016 г. в размер на 10 170.87 евро, наказателна лихва за просрочена главница в размер на 1 485.89 евро за периода 25.06.2015 г. – 24.11.2016 г., неустойки в размер на 8 462.71 евро за периода 30.12.2015 г. – 24.11.2016 г. и лихви по преструктуриран кредит за просрочена главница в размер на 6 450.58 евро.

Ищецът твърди, че предоставил на кредитополучателя В. В. сумата от 102 500 евро за покупка на жилище, довършителни работи и плащане на административни такси. В. се задължила да погасява дълга чрез заплащане на вноски за главница и лихва, съгласно погасителен план, неразделна част от договора за кредит.

На 25.06.2015 г. кредитополучателят изпаднал в забава и на 07.11.2015 г. банката обявила кредита за предсрочно изискуем, за което В. била уведомена на 17.11.2016 г.

Банката подала заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за заплащане от В. В. на дължимите от нея суми по договора за кредит.

Срещу издадената на 25.10.2017 г. заповед В. подала възражение, поради което ищецът предявява иск за установяване на задълженията за заплащане на горепосочените суми.

След издаване на заповедта за незабавно изпълнение банката цедирала вземането си по договора за кредит от 27.07.2006 г. с В. В. на П. Е. С., за което бил сключен договор на 22.03.2018 г.

В срока по чл. 131 от ГПК В. В. е подала отговор, в който оспорва съдебно предявената претенция. Счита, че клаузи от договора за кредит са нищожни, тъй като не били индивидуално уговорени. Това се отнасяло до клаузите за лихви и комисионни, върху които В. нямала никаква възможност да влияе. Нищожна се явявала и клаузата на чл. 5.4 от договора, тъй като предвиждала начисляване на неустойка върху просрочена договорна и санкционна лихви.

Нищожна била и клаузата на чл. 6, според която банката си запазвала правото по своя преценка да променя базовия лихвен процент, без да определя конкретните условия за това.

В случая „А.Б.Б.“ АД нееднократно променила лихвата по договора, без да уведоми кредитополучателя за това. Съответното повишаване на размера на вноската довело до просрочие, тъй като според банката внасяните от В. суми не били достатъчни за погасяване на задълженията. Предполагемата „забава“ станала по вина на банката, която прилагала нищожни клаузи на договора за кредит.

Ответникът възразява и за изтекла погасителна давност на претендираните суми за договорна лихва, лихва за забава, лихва за реструктуриран кредит и неустойка. По образуваното изп.д. № 802/2017 г. на ЧСИ, рег. № 839 на Камарата на ЧСИ не били извършвани никакви изпълнителни действия, поради което делото било перемирано по силата на закона, а горепосочените суми – погасени по давност.

Отделно от това, на 07.06.2019 г. В. В. превела на П. С. сумата от 20 000 лева, като го упълномощила да продаде собствения ѝ апартамент, ипотекиран за обезпечаване на кредита. Имотът С. продал на съпругата си Е. С. за сумата от 129 760 лева. С. задържал сумата за себе си в погашение на задълженията на В. по договора за кредит.

Третите лица помагачи на страната на ищеца „А.Б.Б.“ АД Е. Г. С., П. П. С. и Г. П. С., заместили по реда на чл. 227 от ГПК наследодателя си П. Е. С., изразяват становище за недопустимост на иска, тъй като подаденото от В. В. възражение по чл. 414, ал. 1 от ГПК не било подадено в срок. По същество считат исковете за основателни и молят да бъдат уважени.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявени са обективно съединени иски с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 от ТЗ и чл. 92, ал. 1 от ЗЗД.

Не се спори между страните и от приложеното по делото копие на ч.гр.д. № 67735/2016 г. по описа на СРС, 39 състав се установява, че на 25.11.2016 г. заявителят „А.Б.Б.“ АД е подал заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение, с която на В. Б. В. да бъде разпоредено да заплати на заявителя суми за просрочена главница по договор за кредит „Жилище“, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението до окончателното изплащане, и просрочени лихви, наказателни лихви за просрочена главница, неустойки и лихви по реструктуриран кредит за просрочена главница.

Срещу постановената на 25.10.2017 г. заповед по чл. 417 от ГПК по образуваното ч.гр.д. № 67735/2016 г. длъжникът В. Б. В. е подала възражение, поради което „А.Б.Б.“ АД предявява иск за признаване съществуването на задължението по заповедта от 25.10.2017 г.

Във връзка с допустимостта на установителния иск настоящият съдебен състав намира, че възражението е подадено в двуседмичния срок по чл. 414, ал. 2 от ГПК (ред. ДВ, бр. 59/2007 г.). Не се спори и от приложената към писмо на ЧСИ, рег. № 839 на Камарата на ЧСИ покана за доброволно изпълнение по изп.д. № 20178390400802 се установява, че заповедта за незабавно изпълнение от 25.10.2017 г. е връчена на В. на 05.12.2017 г. На л. 61 от делото се намира товарителница, която, макар и недостатъчно четлива, позволява да се индивидуализира датата, адресата на пратката и нейното съдържание. Четлива е датата на изпращане - 18.12.2007 г. В долна дясна част е видно, че пратката се адресира до Софийски районен съд, а в лявата долна част са изписани собственоръчно имената на подателя – В. В. и отбелязване –

„възражение/молба за спиране по ч.гр.д. № 67735/16 39 с-в СРС“. Адресът на подателя е гр. София, ул. „*****“ и съвпада с този на процесуалния представител на В., изготвил и възражението, и молбата за спиране на незабавното изпълнение на заповедта от 25.10.2017 г. . адв. В. В..

Отбелязването на датата на пратката – 18.12.2017 г. е извършено от съдията докладчик по делото – А. Г.. По този начин допълнително е удостоверено съдържанието на пратката.

Обяснимо е и входирането на възражението и на молбата по чл. 420 от ГПК в СРС едва на 17.01.2018 г. Посоченият адрес е ул. „*****“ и по тази причина е било отказано приемането ѝ. След посочен актуален адрес – бул. „***** III“ „*****“, пратката е достигнала до местоназначението си.

Подаденото в срок възражение обосновава допустимост на установителния иск, поради което исковото производство следва да приключи с акт по същество на спора и след проверка съществуват ли твърденията от ищеца вземания, за които е издадена заповед по чл. 417 от ГПК.

Установява се от неоспорения и приет по делото договор за кредит „Жилище“ № 17692/27.07.2006 г. че „А.Б.Б.“ АД е предоставила на В. Б. В. сумата от 102 500 евро за закупуване на описания в договора недвижим имот, като кредитополучателят се е задължил да върне сумата, ведно с дължимите лихви за ползване на кредита, такси и комисионни. Според т. 5.1 от договора лихвеният процент се формира от сбора на базовия лихвен процент (БЛП) за евро, плюс надбавка от 1.35 пункта. Към 27.07.2006 г. лихвата е в размер на 8.95%, или БЛП е 7.6%.

Видно от приетото по делото заключение на вещото лице, през септември 2008 г. БЛП е завишен на 7.90%.

Установяването на действителния размер на задължението на ответника е обусловено от произнасяне по направеното от В. възражение за нищожност на клаузи от договора, предвиждащи начисляване на неустойка върху просрочена и санкционна лихва; възможност банката, по своя преценка, да променя БЛП, без да определя конкретни условия за това и без да уведоми длъжника за това обстоятелство; лишаване на кредитополучателя от възможност за промяна и индивидуално договаряне на клаузите, с изключение на тези по т. 1, т. 2 и т. 21 от договора.

По отношение на договора са приложими нормите на ЗЗП, тъй като В. В. е потребител - ползвател на финансова услуга извън рамките на своята търговска или професионална дейност, съгласно § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а ответникът – търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ЗЗП. Законът определя неравноправната клауза като такава, уговорена във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя (чл. 143 от ЗЗП). Това общо условие на неравноправността е конкретизирано с отделни хипотези, посочени в т. 1-18 (ред - ДВ, бр. 105/2006 г.).

Законът забранява прилагане на неравноправни клаузи и поради това ги счита за нищожни, освен ако са индивидуално уговорени (чл. 146, ал. 1 от ЗЗП). В ал. 2 на чл. 146 от ЗЗП е посочено, че не са индивидуално уговорените клаузите – предварително изготвените, без възможност за потребителя да влияе върху съдържанието им. В договора от 27.07.2006 г. е предвидено право на кредитора да променя по всяко време БЛП, ако преобладаващите пазарни условия налагат това (т. 6). Тази клауза не е индивидуално уговорена. Промяната в лихвения процент зависи само от волята на кредитора, без в договора да е предвидено конкретно основание за това, а завишаването на цената за ползването на услугата не предвижда право за потребителя да се откаже от договора. Този извод произтича от формулировката на основанието за промяна на БЛП – „ако преобладаващите пазарни условия налагат това“. Преобладаващите пазарни условия не са конкретизирани чрез определени по вид компоненти и съответните им измерения, за да се направи обективна преценка дали изменението на пазарните условия налага актуализация на базовия лихвен процент. Методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа ясна и конкретно разписана изчислителна процедура, с посочени вид, количествени изражения и относителна тежест за всеки от отделните компоненти - пазарни индекси и/или индикатори; да е налице конкретна формула за определяне на възнаградителната лихва. При клауза по договор, сключен с лице, имащо качеството „потребител“, за индексирание на цената методът на промяна в цените следва да е описан подробно и ясно в договора. Когато потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина и метода, по който кредитополучателят може едностранно да промени цената

на доставената му финансова услуга, или когато методологията, създадена от банката – кредитор не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна по смисъла на чл. 143 от ЗЗП, за да е приложимо изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 от ЗЗП.

Клаузата на т. 6 от ОУ договора е нищожна, тъй като с

Неравноправните клаузи, отнасящи се до промяната в лихвения процент следва да бъдат зачетени при определяне на размера на дължимите от кредитополучателя вноски.

До 25.09.2008 г. В. е погасявала редовно и в срок дължимите от нея анюитетни месечни вноски от 924.56 евро, при прилагане на договорения с банката лихвен процент от 8.95%. От 15.10.2008 г. БЛП е променен от 7.6% на 7.9%, което е довело до завишаване на вноските. До сключване на допълнително споразумение № 2 на 26.03.2013 г. към договора за кредит заплатените от В. суми възлизат на 55 536.63 евро. За периода от 25.10.2008 г. до 25.03.2013 г., при прилагане на договорения между страните лихвен процент от 8.95% и съгласно погасителния план към договора от 27.07.2006 г., дължимата от кредитополучателя сума е била 49 926.24 евро (54*924.56 евро). Надплатени са 5 610.39 евро и в този смисъл неправилно е счетено, че са просрочени задължения за главница, договорни лихви и неустойки, за да се сключи допълнителното споразумение от 26.03.2013 г. и да се изготвят погасителни планове за разсрочване на несъществуващи задължения за просрочени главница, лихви и неустойки.

В решение № 60160/08.06.2021 г. по т.д. № 2751/2019 г. на ВКС, I т.о. е даден отговор на въпроса за действителността на спогодба, основана на нищожна клауза. Според дадения в това решение отговор, когато отделна клауза от договор, сключен с потребител, е неравноправна и поради това нищожна съгласно чл. 146, ал. 1 от ЗЗП, спогодбата, основана на такава клауза, също е нищожна по смисъла на чл. 366 от ЗЗД. Договор за спогодба или допълнително споразумение, какъвто е конкретният случай, установяващи права и задължения на страните, произтичащи от неравноправна клауза в първоначалния договор, биха представлявали предварителен отказ от потребителска защита, който е недопустим. Едностранно определеният от търговеца размер на дълга в резултат от прилагането на неравноправна клауза и сключването впоследствие на

спогодба, зачитаща този размер на дълга, представлява спогодба върху непозволен договор по смисъла на чл. 366 от ЗЗД независимо от обстоятелството, че основният договор не е обявен за нищожен в неговата цялост.

В допълнителното споразумение от 26.03.2013 г. е посочено, че се реструктурира кредит по договор от 27.07.2006 г., чрез формиране на редовна главница, включваща редовна главница и просрочена главница и се разсрочва издължаването на просрочените задължения за неустойки – за заплащане на годишната лихва и просрочена годишна лихва – при редовна и просрочена главница. Както стана ясно и видно от заключението на съдебно-счетоводната експертиза, В. В. не е имала просрочени задължения за главница и договорни лихви, а към 25.03.2013 г. е надвнесла в срок дължимите от нея суми по приложимия към договора от 27.07.2006 г. първоначален погасителен план.

След 25.03.2013 г. и до 25.11.2016 г., когато е подадено заявлението за издаване на заповед по чл. 417 от ГПК В. В. е заплатила сума на обща стойност 41 167.84 евро, съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза. До 25.03.2013 г. е надвнесла 5 610.39 евро. Прилагайки погасителния план от 27.07.2006 г., В. В. е дължала общо 41 605.20 евро (45*924.56 евро). Следователно, нито към 17.10.2016 г., когато и изготвена поканата за доброволно изпълнение, нито към 17.11.2016 г., когато е отправено уведомление за предсрочна изискуемост на задълженията по договора, нито към 25.11.2016 г., когато е подадено заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение са били налице предпоставките за обявяване на кредита за предсрочно изискуем на предвиденото в т. 19.1 от договора основание – неплащане в срок на главница и/или лихва.

След като към 25.11.2016 г. всички падежирали вноски са били платени, не са налице основанията не само за обявяване на вземанията за предсрочно изискуеми, но и за приложение на разрешенията на ТР № 8/02.04.2019 г. по тълк.д. № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС. Отделно от това, по делото не е направено допълнително изявление за обявяване на предсрочната изискуемост на вземанията в хода на производството.

Предявените иски са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

В случая исковете по реда на чл. 422 ГПК са предявени от цедента

„А.Б.Б.“ АД. Съгласно чл. 226, ал. 1 от ГПК, ако в течение на производството спорното право бъде прехвърлено върху другото, делото следва своя ход между първоначалните страни, като в чл. 226, ал. 3 ГПК е предвидено, че решението във всички случаи има сила и по отношение на приобретателя. Прехвърлянето на спорното право променя носителя на материалното право, като цедентът участва в производството като процесуален субституент на цесионера. Цедентът не загубва качеството си на главна страна в процеса, но правните последици от решението рефлексират директно в патримониума на цесионера. Процесуалното качество на цесионера (в случая, на неговите наследници) на трето лице-помагач в процеса предполага и обвързаността му от установителното действие на решението спрямо насрещната страна, по аргумент от нормата на чл. 223, ал. 1 от ГПК.

При установено по делото правоприемство по материалното правоотношение, същото следва да бъде отчетено от съда и да намери отражение в диспозитива на съдебното решение.

С оглед изхода на спора, на ответника следва да се присъдят сторените от нея разноски за производството – 200 лева депозит за експертиза по делото.

На процесуалния представител на В. В. – адв. И. М. се дължи адвокатско възнаграждение за правна защита и съдействие по реда на чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАдв, съгласно приложения към отговора на исковата молба договор от 10.12.2021 г. в размер на 4 680.59 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „А.Б.Б.“ АД, ЕИК ***** срещу В. Б. В., ЕГН ***** искове с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 от ТЗ и чл. 92, ал. 1 от ЗЗД за признаване за установено, че ответникът дължи сумата от 81 206.54 евро главница по договор за кредит „Жилище“ от 27.07.2006 г., ведно със законната лихва от 25.11.2016 г. до окончателното ѝ изплащане, договорна лихва за периода 25.06.2015 г. – 24.11.2016 г. в размер на 10 170.87 евро, наказателна лихва за просрочена главница в размер на 1 485.89 евро за периода 25.06.2015 г. – 24.11.2016 г.,

неустойки в размер на 8 462.71 евро за периода 30.12.2015 г. – 24.11.2016 г. и лихви по реструктуриран кредит за просрочена главница в размер на 6 450.58 евро, които вземания са прехвърлени в хода на процеса в полза на П. Е. С., ЕГН ***** (починал на 17.08.2021 г. и заместен по реда на чл. 227 от ГПК от наследниците си Е. Г. С., ЕГН *****, П. П. С., ЕГН ***** и Г. П. С., ЕГН *****) с договор за цесия от 22.03.2018 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК от 25.10.2017 г. по ч. гр. д. № 67735/2016 г. по описа на СРС, 39 състав.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, „А.Б.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“ ул. „*****“ да заплати на В. Б. В., ЕГН *****, съдебен адрес гр. София, ул. „*****“ офис 204 – адв. И. М. сумата от 200 лева разноски за производството.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК вр. чл. 38, ал. 1, т. 3 от Задв., „А.Б.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Лозенец“ ул. „*****“ да заплати на адвокат И. М. Г., ЕГН ***** сумата от 4 680.59 лева адвокатско възнаграждение за производството.

Решението е постановено при участието на Е. Г. С., ЕГН *****, П. П. С., ЕГН ***** и Г. П. С., ЕГН ***** – трети лица помагачи на страната на „А.Б.Б.“ АД.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____